KNNV afd. Vriezenveen **e.o.**

nieuwsbrief nr. 29 april 2023

Eerder uitgegeven nieuwsbrieven staan op onze website

Van de voorzitter

Maartse buien die beduien, dat de zomer aan komt kruien. Maart roert zijn staart maar april doet wat hij wil. Een goede omschrijving van het weer tot nu toe in maart en de komende maand. Voor de natuur gelukkig een nattere maand maart, maar voor de mensen met zonnepanelen was het wat minder.
En aprilletje zoet geeft ook nog weleens een witte hoed. Dat belooft nog niet veel goeds.

Maar het voorjaar zet door, zeker te merken aan mijn achtereenvolgende (fenologische) waarnemingen van;
-grutto>adder>heikikker>blauwborst>broedende kievit
-in de volkstuin de oogst van snijbloemen als narcissen en blauwe druifjes
-maagdenpalm>krokus>speenkruid>bosanemoon>zelfs al pinksterbloem

'Werk'groepen KNNVers waren de laatste weken druk met het schoonmaken en herstellen van nestkasten en het herstel van de nestholtes van oeverzwaluwen in de wanden op bedrijventerrein Oosterweilanden en op landgoed Dannenkamp te Hoge Hexel. De landschapsbeheer werkzaamheden eindigden (helaas) rond midden maart. Wel met een goede afsluitende werkdag samen met Scouting Vriezenveen.

Als KNNV-er wordt ik benaderd over een breed scala aan zaken die met natuur te maken hebben.
Ik zal eens wat voorbeelden aanhalen uit de afgelopen maand maart:
*Binnen de gemeente Ommen ligt ergens een faunapassage die reeds jaren niet goed meer functioneert door het ontbreken van onderhoud en door ouderdom. Wij hebben al diverse keren onze zorg daarover doorgegeven. Vanwege onze ervaring met de faunapassage bij De Pollen mocht ik aanschuiven bij een veldoverleg ter plaatse. Dit samen met de gemeente Ommen, de provincie en een aannemer. Altijd goed om mee te denken en aan te geven wat er eigenlijk gedaan moet worden en hoe belangrijk onderhoud is.

*Er belde een inwoner uit Zaandam die in haar tuin een gewone pad in een bak met water had gevonden.
De pad reageerde weinig en leek wel wat hulpeloos. Door aan te geven zo'n dier op een rustige plek tussen wat vochtig blad te zetten schep je een goede optie voor de melder om toch wat goeds gedaan te hebben. Hoe weet men ons te vinden? Door een zoekactie via internet komt men al snel uit bij onze paddenopvang De Pollen en dan wordt er gebeld om advies.

*Uit Zuid-Limburg belde een natuurvereniging die zeer veel moeite had met de kwaliteit van de aanleg door een locale aannemer van een faunapassage. Ze hadden over onze faunapassage gelezen en vroegen om advies. Hiervoor stuurde men mij een flink aantal foto's. Hieruit bleek overduidelijk dat de kwaliteit van het geleverde werk ver ondermaats was en dit een punt was voor de definitieve oplevering van het project aldaar. Zelf maakte ik foto's van bij De Pollen vergelijkbare situaties en stuurde die terug.

*Bomenkap en groen blijft ook in onze gemeente regelmatig een punt van zorg bij diverse mensen. Dat is op zich prima. Ik snap heel goed dat bijna niemand wekelijks de angevraagde en verleende kapvergunningen volgt en/of goed weet te plaatsen. En dan zoekt men soms contact met de vraag; 'weet je wel dat er op die en die plek gekapt is, en mag dat wel?
Vaak is snel te traceren of de kap mag of nodig was, mogelijk vanwege aantasting, ouderdom of veiligheid. Om weer eens na te gaan hoe nauwgezet de afwegingen gemaakt worden en een aantal onduidelijke situaties te bespreken had ik eind maart een overleg met de afdeling groen van de gemeente Twenterand. Hierbij komt ook de nieuwe omgevingswet aan de orde, en hoe de bomenverordening daarin opgenomen of gekoppeld is. En de inhoud van 'participatie' van betrokkenen die deze nieuwe wet voorschrijft.

Herman Stevens

Agenda april 2023

Stenen zoeken Oosterweilanden

2 woensdagavonden 5 en 19 april 2023

Op de nieuwe zandwinlocatie waar o.a. op ons verzoek door de firma Roelofs een veilige zoekplek gecreëerd is organiseren we 2 avonden. Dat kan alleen in kleine groepjes. Henri Jansen uit Almelo zal ons vergezellen en zegt daarover het volgende: “De stenen waar ik op doel zijn uiteraard fossielen, maar ik zeg dat omdat het niet zo eenvoudig is om ze van elkaar te kunnen onderscheiden. Ik ga jullie daar bij helpen. De geologie van de ondergrond in Twente is nogal gecompliceerd en bestaat uit diverse afzettingen die in verschillende periodes zijn afgezet. Deze zijn ook nog eens door elkaar gehusseld. Ik kijk altijd naar de andere vorm, een vaag begrip want elke steen is anders”.

Locatie: ingang zandwinning Oosterweilanden aan de Horstweg.in Vriezenveen
P-plaats: attentie! Bij de ingang direct links parkeren, zijn daarvoor speciaal aangelegd**.**
Pas op: er kunnen grote vrachtwagens in/uitrijden!
Aanvang: 18.30 uur
Duur: plm. 1 uur
Benodigd gereedschap: tuinharkje en emmertje

Maximaal 6 deelnemers per avond!
Opgave is nodig!
Dit kan via een mail aan de webmaster

Excursie Ooijpolder – Groenlanden

Zaterdag 15 april 2023 Algemene dagexcursie

Een excursie naar de Ooijpolder langs de drukst bevaren rivier van Nederland, de Waal, We waren er september 2016 voor het laatst. Vanaf Nijmegen over smalle dijkweggetjes richting het oosten en onderweg diverse plassen afspeuren.
Het is een zeer aantrekkelijke bestemming voor vogelaars en planten liefhebbers.

In deze tijd van het jaar zijn er al bloeiende planten inclusief de bijbehorende insecten en vlinders te zien. Maar ook veel vogelsoorten kun je hier spotten: weidevogels, zangvogels, kustvogels en roofvogels. Het is hier dan ook zeker een eldorado voor de vogelaar. Soorten als Zeearend en Kiekendieven horen tot de mogelijkheden.

Vlak langs de rivier zal het ook zeker de moeite waard zijn. In de loop der jaren is hier veel zand afgezet. Als de tijd het toelaat zullen wij in het plaatsje Kekerdom een mooie wandeling maken door een ooibos met veel variatie aan planten en vogels.
Wij beginnen deze dag na het passeren van de oude Waalbrug in Nijmegen richting Kleve. We rijden al slingerend over smalle dijkweggetjes zoveel mogelijk met de rivier mee om uiteindelijk in eerder genoemd dorpje uit te komen. Al met al een excursie om aan te bevelen.

Vertrek: 07.00 uur vanaf het Manitobaplein te Vriezenveen.
Terug: ongeveer 18.00 – 18.30 uur
Meenemen: vogel en plantenboek, verrekijker, vogeltelescoop, eten en drinken voor de gehele dag.

Kosten excursie: Deze worden afgerekend met de chauffeur van de auto waarin men mee rijdt.
Er word gestreefd naar volle auto’s.

Noteer ook deze data alvast in je agenda

Excursies en samenkomsten:
Zaterdag 13 mei 2023 Wilsum Scheerenwelle
Zaterdag 17 juni 2023 dagexcursie Dollard en Oldambt
Zaterdag 15 juli 2023 Excursie Junner koelanden
Zaterdag 19 augustus 2023 Vasse Paardenslenkte

Landschapsbeheer:
Dinsdag 12 september 2023. Landschapsbeheer Fayersheide
Dinsdag 19 september 2023. Extra morgen landschapsbeheer Veenschap Hazenpad
Dinsdag 26 september 2023 Landschapsbeheer Fayersheide

Verslag excursie Velderberg

Zaterdag 18 maart 2023

Totaal meldden zich 10 deelnemers op een bewolkte start. Maar in de loop van de morgen klaarde het weer behoorlijk op en met een zwakke zuiden wind en oplopende temperatuur naar ± 14°C was het heel aangenaam.
De Velderberg route die we vanmorgen liepen ging door een zeer gevarieerd landschap met nu de nadruk op de vogels. Voor de plantjes was het eigenlijk nog wat vroeg maar toch zagen we nog wel een aantal hele vroege bloeiers. O.a.; Speenkruid (een enkele), Sleedoorn, Vroegeling, Paarse dovenetel, Klimopereprijs (minuscuul bloempje), Groot hoefblad en de meest bijzondere soort was wel de Gulden Sleutelbloem, primula veris, oftewel “Streampeltie” in het Vriezenveens! Herman wist de plaats waar deze soort was uitgezet en nog steeds standhoudt.

De vogels waren beter van de partij maar toch ook weer niet zoals de woensdag ervoor toen Gerard en ik de route voorliepen. (42 soorten)
Vanmorgen bleef de teller steken op 39 soorten.
Op 4/5 van de route stonden we voor een soort overstroomgeul van de Regge die overgestoken moest worden. Om de route te vervolgen moest er via stapstenen zo’n 12 meter water overgestoken worden en een aantal van deze stapstenen lag bij onder het waterpeil!
Dat zou misschien nog een “dingetje” worden. We besloten hiervoor een “verkennerstok” en een lang touw mee te nemen, waaraan men dan enig houvast zou hebben tijdens de oversteek.
Achteraf bleek tijdens de excursie dat helemaal niet meer nodig want het peil was in 2 dagen zo’n 30 centimeter gezakt. (misschien met dank aan de boeren?)

Opvallend was ook deze morgen weer dat er veel bijgepraat werd, het sociale karakter van de excursies. Maar vooral ging het over de verkiezingen van afgelopen woensdag.
Opvallend? waren onze keuzes, zonder uitzondering, anders dan de opmerkelijke landelijke uitkomst.
Halverwege werd even een stop ingelast.

Andere zaken die werden gezien waren ook vlinders. Zeker 6 ex. Citroenvlinder en wel de mannetjes, de vrouwtjes komen iets later. Ook Hommel koninginnen werden een aantal keren gezien.

Deze beversporen hebben we ook gezien!

De Tjiftjaf was weer terug, minstens een 10-tal, voor de meesten van ons de eerste waarneming dit jaar!
Het nieuw ingerichte deel was nog maagdelijk en we hadden gehoopt op Kleine plevier. Die hebben we helaas niet gezien maar wel een Witgatje.
En verder aan vogels gezien o.a.; IJsvogel, Geelgors, Koperwiek, Kramsvogel, Staartmees, Goudhaantje, Ringmus, Zanglijster, Buizerd, Grote zilverreiger, Wulp, Grote bonte specht, Aalscholver, Ooievaar, Winterkoning, Groene specht en Rietgors.

‘s Woensdags hadden we ook nog Witte kwikstaart, Grote lijster, Sperwer en als topper een paartje Middelste bonte spechten.

verslag: Johan Niphuis

De oeverzwaluwen kunnen weer komen

Op vrijdag 17 maart zijn de twee wanden bij het zonnepark op bedrijventerrein Oosterweilenden weer helemaal klaar gemaakt voor de oeverzwaluwen.
Met 7 personen is zijn hier alle bijna 300 gaten gecontroleerd en waar nodig met nieuw zand aangevuld. Door de hoge waterstand in de vijvers moest dit keer met ladders van bovenaf gewerkt worden. Iets wat natuurlijk lastiger is dan wanneer je er van onder bij kunt.

Afgelopen jaar is de wand bij de Dannenkamp van Ben Tilanus niet bezet geweest. Door omstandigheden was er geen onderhoud uitgevoerd. Daarom hebben we maandag 20 maart met een kleine groep ook van deze wand de gaten weer opgevuld.

Vale Gierzwaluw

Gierzwaluwen: het blijft elk jaar achter in april verwachtingsvol uitkijken: zijn ze er al? Vroeger was Koninginnedag, 30 april, de datum dat ze er zouden moeten wezen.

Vorig jaar waren ze laat, ik zag het vaste stel hier bij huis pas in de derde week van mei. Daarna kun je een poosje genieten van die pijlsnelle luchtacrobaten. Drie maanden, meer is ons meestal niet gegund. Naar hun laatste waarneming blijf je ook uitkijken: zouden ze het rekken tot augustus? Dit jaar was me dat hier bij huis ook niet gegeven: in de laatste week van juli vlogen ze definitief weer uit beeld.

Op dinsdag 25 oktober 2022 had je ’s morgens al even naar een gedeeltelijke zonsverduistering kunnen kijken, maar daar was niet veel van te merken. Maar na de middag, om precies te wezen kwart voor vijf, verscheen er boven ons huis nog een vreemd verschijnsel aan de hemel: een Gierzwaluw! Je denkt eerst aan een late Boerenzwaluw, maar het was toch echt een Gierzwaluw! Dat is gek: meer dan drie maand na die laatste! Dat deelde ik meteen via WhatsApp, en kreeg terstond een reactie: ‘dat moet dan een Vale gierzwaluw zijn geweest, die had ik vorig week op Texel’. Deze waarnemer stuurde er een foto van mee.
Dan ga je toch even zoeken op internet, en inderdaad, er waren hele lijsten waarnemingen van die soort langs de hele kust. Maar ook van de gewone, en dat is geen wonder. Kenners van beide soorten zeggen dat ze in de vlucht tegen een heldere hemel vrijwel niet van elkaar zijn te onderscheiden.

Voor onze omgeving ben ik gaan zoeken naar waarnemingen van beide soorten. De laatste Gierzwaluw is gezien op 4 september in Engbertsdijksvenen, dus ruim anderhalve maand eerder. Daarna gekeken naar de Vale: er bleek een dag eerder dan die van mij ook één gezien te zijn op de trektelpost Lemelerberg! Als je de waarnemingen van de Vale overziet, dan blijken deze vorig najaar in aardig grote aantallen te zijn gezien langs de hele kust en op de eilanden. En dat tot half november, iets wat je toch helemaal niet verwacht van een mediterrane soort die het moet hebben van vliegende insecten.

Hoe zeldzaam zijn ze nou echt? In het boek: ‘Het nieuwe vogels kijken’, beschrijft Kester Freriks de eerste zekere waarneming van de soort op 20 oktober 2006 op Vlieland. En verder: ‘In de loop van de tijd zijn er meer meldingen van Vale gierzwaluwen in Nederland, vooral in oktober en november’.
Dat alles bij elkaar maakt het voor mezelf wel helder: ik heb een nieuwe soort aan mijn binnenlandse lijst kunnen toevoegen. Maar gelijk hebben of het krijgen, dat is toch wat anders. Je krijgt het niet zonder slag of stoot geaccepteerd, daarvoor moet je met bewijzen komen. Ik heb daarom voor het eerst van mijn leven een officiële aangifte gedaan bij de CDNA (Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna), de instantie die zeldzame soorten beoordeelt op waarschijnlijkheid. Een kansloze missie, want die vraagt om bewijzen, en die heb ik dus niet, behalve mijn vaststelling: een gierzwaluw. Ze schrijven: *Alleen beschrijven dat je een gierzwaluw hebt gezien en dat op basis van de influx, dit wel een Vale gierzwaluw moet zijn geweest is natuurlijk niet voldoende. Hoewel de kans nihil is, kunnen er nog steeds gewone Gierzwaluwen rondvliegen.*

Recent kreeg ik dan ook de bevestiging: *Zoals verwacht is je waarneming niet aanvaard door de CDNA. Zonder beschrijving of foto valt er niets te beoordelen.*
De waarnemers van de vogel van Texel hadden die foto wel, en deze is dus wel geaccepteerd. Maar voor mezelf ben ik er wel uit. Als de kans op een gewone Gierzwaluw nihil is in een periode dat het wel gebruikelijk is dat Vale hier wel rondhangen, lijkt me dat wel te verdedigen.

Met dank aan Rick de Ruiter en Menno van den Bosch voor de waarneming en foto van Texel.

Geert Euverman

Hexelnestkast biedt oplossing woningtekort Almere

Zondag 20 maart kregen we in de WhatsApp groep van Het Hexel het volgende bericht van Yvonne.

Hij hangt….Subsidie voor isolatie wordt nog aangevraagd…!

"We vlogen ontredderd rond", aldus de heer Pimpelmees. Mijn vrouw en ik zochten ieder jaar naar een woning om ons kroost groot te brengen. Nergens iets te vinden in de vele tuinen, bossen en parken van Almere.
Groot was onze opluchting toen we nestkast 80 mochten betrekken. Navraag leerde ons dat het een gerenoveerd huis uit het oosten van het land was.

Daar zijn ze met nieuwbouw gestart. We dachten even aan een dode mus, maar een huurcontract bleek zelfs niet nodig. Vogelwerkers uit Vriezenveen e.o.: we gaan ons best doen. Bedankt!

Ooievaarsdorp

Wordt Vriezenveen nog weer het 'ooievaarsdorp van Twente'? Die naam had Vriezenveen totdat de ontginning/drooglegging van de Weitemanslanden die plm. 1933 voltooid werd en de ooievaars snel verdwenen. Het aantal nesten in en rond Vriezenveen neemt nu weer toe. Hammerweg, Paterswal, Dalweg, ??? Ik fotografeerde jaren terug een paartje op de Westerkerk te Vriezenveen, aan het Oosteinde en afgelopen week zat een paartje een boom te verkennen aan de Almeloseweg te Vriezenveen... (Herman)

Bufferstroken lang water

Bron: Waterschap Vechtstromen

Vanaf 2023 is het voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) verplicht om bufferstroken langs alle waterlopen te hebben. Vanaf 1 maart 2023 gelden de verplichte bemestingsvrije bufferstroken vanuit de derogatiebeschikking.
In 2024 worden beide geharmoniseerd en is dezelfde breedte van toepassing voor mest en gewasbescherming.
Waterschap Vechtstromen houdt in **2023** toezicht op teeltvrije zones (geldend uit het *Activiteitenbesluit(besluit van de minister op basis waarvan vergunningverlening plaatsvindt.)* Milieubeheer) Teeltvrije zones . De NVWA is toezichthouder en handhaver van de bufferstroken.
Vanuit ***GLB*** *mag in de bufferstrook* ***geen mest, chemische gewasbeschermingsmiddelen of biociden*** *gebruikt worden. Vanuit de* ***derogatie*** *is* ***het verboden meststoffen*** *toe te passen in een bufferstrook.*

Ook zijn de is de regelgeving na te lezen in de Staatscourant

De afstand van sloten is afhankelijk van de stoffen en het gewas 0,5 tot 5 meter
Door sloten te dempen worden de kavels steeds groter. Zo voorkomt de agrariër natuurlijk spuitvrije zone's. Hierbij voorbeelden aan de Kalkwijk en de Paterswal, maar of de biodiversiteit er groter en het water schoner van wordt is natuurlijk de vraag.

WEEK VAN DE TEEK

17 t/m 21 april 2023 is het weer 'de week van de TEEK'. Aandacht hiervoor blijft nodig omdat de gevolgen van een niet tijdig opgemerkte of/en behandelde tekenbeet groot kunnen zijn. Goede controle, preventie en het dragen van goede kleding zijn belangrijk.

De Week van de Teek wordt jaarlijks georganiseerd door landelijke samenwerkende organisaties. Of u nu werkt in het groen of graag recreëert in de natuur, het is goed om meer te weten over de risico’s en het voorkomen van tekenbeten.

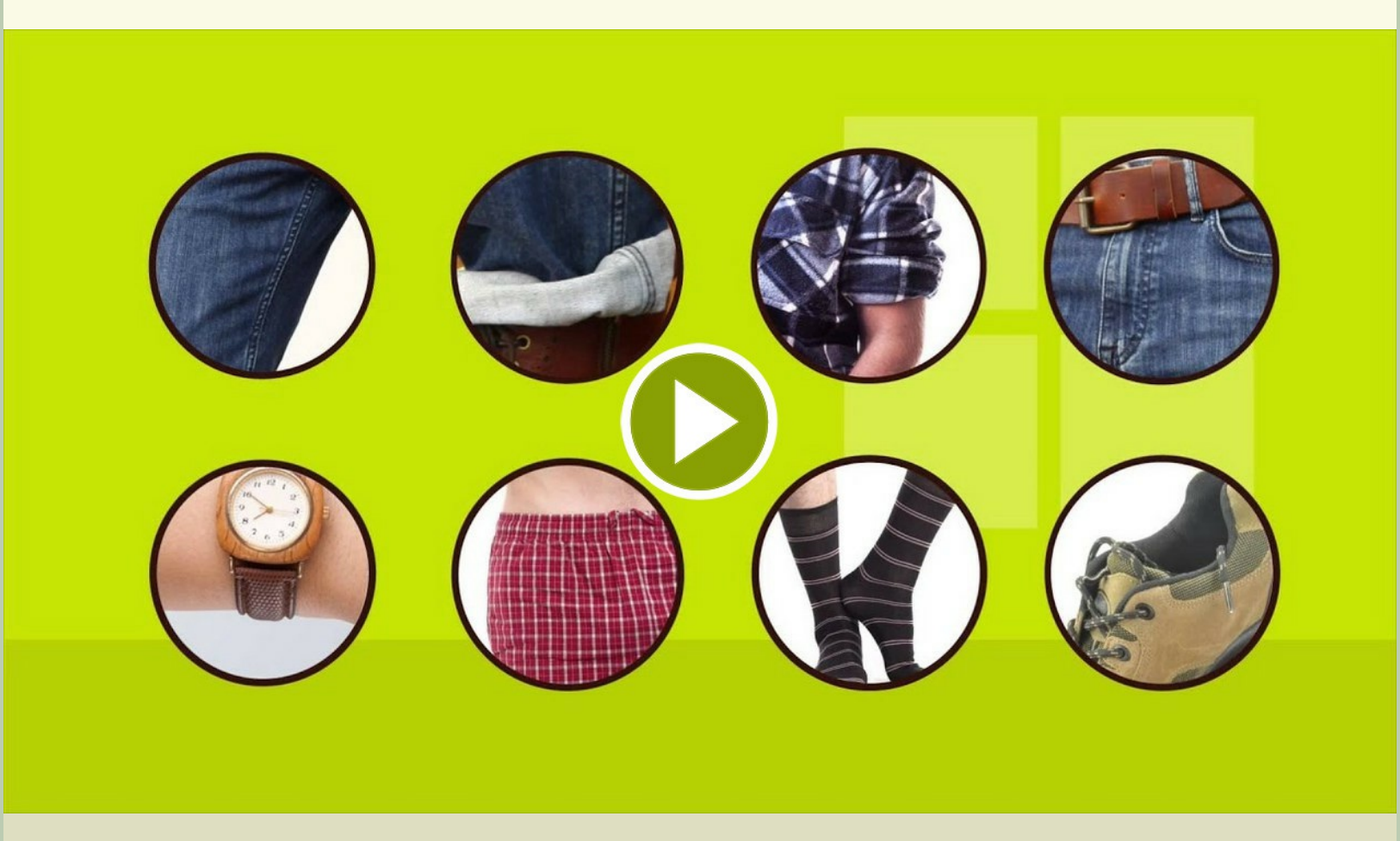

Teken kunnen ziektes overbrengen, onder andere de ziekte van Lyme. Daarom is het belangrijk dat u weet hoe u een tekenbeet voorkomt en wat u moet doen als u toch gebeten bent.
Lees er meer over op de site van Week van de Teek

De ziekte van Lyme

Elk jaar lopen mensen in Nederland zo'n 1,5 miljoen tekenbeten op. Gemiddeld krijgen ongeveer 2 à 3 op de 100 mensen de ziekte van Lyme na een tekenbeet, zo’n 27.000 mensen per jaar.

Het merendeel knapt na een antibioticumkuur op. Hiernaast wordt geschat dat 1.000 tot 1.500 mensen langdurig klachten houden, ondanks een antibioticumkuur. Het grootste deel van de mensen die de lymeziekte oploopt (77-95%) krijgt alleen een rode vlek of ring (erythema migrans), maar 2 op de 1000 tekenbeten leidt tot een uitgebreide vorm van lymeziekte met neurologische klachten, gewrichts-, huid- of hartklachten.

Nederlands Lymeziekte-expertisecentrum

Meer informatie is te lezen op de site van het **Nederlands Lymeziekte-expertisecentrum**

Paterswal en Veenschap met Sneeuw 11 maart 2023
foto's Gerrit Schepers

Tweedehands natuur boeken bij de KNNV

Tweedehands
Natuurboeken
Thijsse's Hof
Ger Londo
NACHTVLIN

De KNNV heeft een ruim assortiment aan goede en bruikbare tweedehands boeken, zoals onder andere naslagwerken en veldgidsen. Ook hebben we veel Wetenschappelijke Mededelingen (WM). Deze collectie hebben we te danken aan leden -of hun erfgenamen- die hun boeken gratis ter beschikking stelden.

De verkoop ligt in handen van vrijwilligers.
De opbrengst komt volledig ten gunste aan de KNNV.
Je kunt hier snel, veilig en gemakkelijk tweedehands natuurboeken online bestellen.

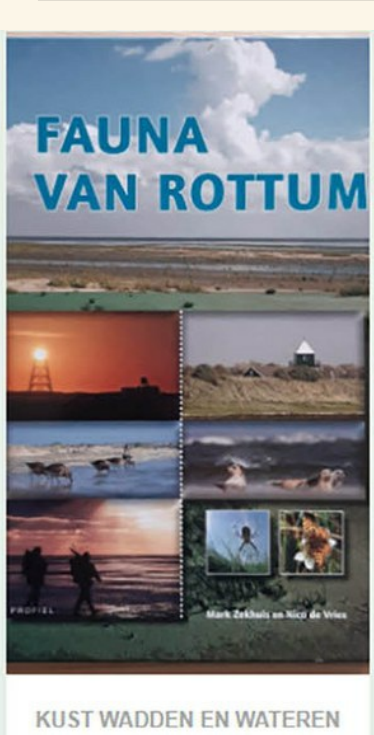

KUST WADDEN EN WATEREN
Fauna van Rottum

LANGS DE WADDENZEE

KUST WADDEN EN WATEREN
Langs de Waddenzee

MET DE CAMERA DOOR HET LAUWERSMEERGEBIED

GEBIEDEN
Met de camera door het Lauwersmeergebied

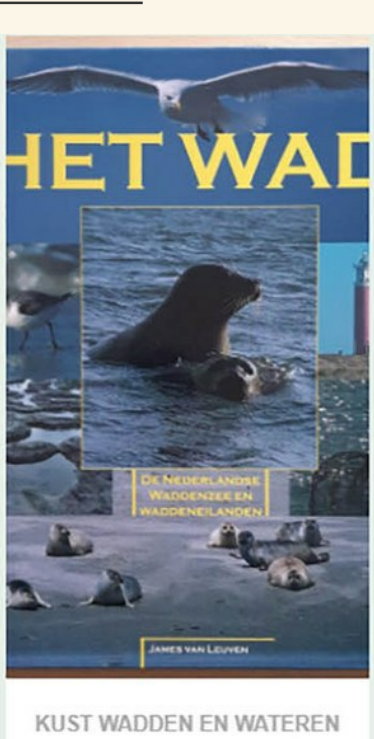

KUST WADDEN EN WATEREN
Het Wad

Heeft u iets bijzonders gezien en wilt u dit delen met de lezers van de nieuwsbrief? Stuur dan een kort bericht met evt. een foto (jpeg) als aparte bijlage naar de redactie
Dat kan via het mailadres: vriezenveen.knnv@gmail.com

Mocht je deze gratis nieuwsbrief doorgestuurd krijgen aarzel niet je zelf vrijblijvend op te geven zodat je hem zelf ook krijgt.
Dat kan via deze link of maak gebruik van de QR code hiernaast.

De KNNV afdeling Vriezenveen kent zowel KNNV-leden als excursieleden/donateurs. Ze organiseert jaarlijks wandelingen, landschap-, planten-, vogel-, insecten- en paddenstoelenexcursies. Verder worden lezingen gehouden. De afdeling doet inventarisatiewerk en verwerkt de gegevens in rapporten.
De afdeling heeft werkgroepen voor: vogels, natuurbescherming, landschapsbeheer, “Vriezenveen schoon", natuurfotogroep -en "Educatieve Kruidentuin". De laatste is gelegen achter sportcentrum De Stamper te Vriezenveen-Midden.

link naar onze site: vriezenveen.knnv.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u webmaster@vriezenveen.knnv.nl toe aan uw adresboek.

Laposta